

Katedra trestního práva

Posudek konzultanta na rigorózní práci Mgr. Kristýny Novákové „Informovaný souhlas pacienta“

Předložená rigorózní práce obsahu 82 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, sedmi kapitol a závěru. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Práce je doplněna ilustrativními přílohami. Okruh použité literatury je dosti obsáhlý a zahrnuje i velkou řadu prací zahraničních autorů. Po formální stránce splňuje předložená práce všechny požadavky na ni kladené.

Autorka si za téma své práce zvolila problematiku bezesporu aktuální a současně poměrně složitou a obtížnou, která bezprostředně souvisí s institutem lékařského zákroku jako jednou z okolností vylučujících protiprávnost, kterou nový trestní zákoník výslovně zmiňuje.

Po stručném úvodu, ve kterém autorka charakterizuje cíl a zaměření své práce, se nejprve věnuje otázkám formování tzv. medicínského práva. Zcela důvodná je kritika značné roztržičnosti a nezřídka i zastaralosti (překonanosti) normativní úpravy.

Správně se autorka dále zabývá změnou v nazírání na vztah lékaře a pacienta v souvislosti s Úmluvou o biomedicině, která tomuto vztahu dala zcela nový rozměr. Právě ten dává požadavku informovaného souhlasu zvláštní důležitost. Přehled mezinárodních dokumentů a vnitrostátních norem, které se zkoumanou problematikou zabývají, je zpracován velmi pečlivě a přehledně.

Jádrem práce jsou pátá a šestá kapitola, ve kterých autorka mimořádně podrobně analyzuje problematiku informovaného souhlasu, resp. nesouhlasu. Rozbor počíná otázkami řádného (přiměřeného) poučení pacienta, protože souhlas či nesouhlas musí být „informovaný“. Autorka zde velmi pečlivě a správně řeší jednotlivé modelové situace, které se typově vyskytují ve zdravotnické praxi. Sporné případy řeší ve prospěch pacienta. Svědomitě je zpracován výklad formálních a obsahových náležitostí souhlasu. Souhlasit lze s tím, že problematika tzv. milosrdné lži je nesmírně složitá a citlivá. Patrně správně jsou autorkou řešeny i otázky spojené s poučením a vyžádáním souhlasu v případě osob nezletilých. Tyto klíčové kapitoly pak vhodně doplňuje partie o tzv. nucené péči.

Nosnou kapitolou je rovněž kapitola osmá, zabývající se právní odpovědností ve zdravotnictví. Správně zde autorka zdůrazňuje, že je třeba odlišovat újmy na zdraví či životě, způsobené „nesprávným léčením“ a újmy na osobnostních právech, způsobené absencí informovaného souhlasu. Proto třeba souhlasit i s tím, jak řeší důsledky zdraví zachraňujícího zákroku, který je ovšem proveden bez souhlasu pacienta. Přisvědčit třeba i názoru, že pod znaky trestného činu omezování osobní svobody nelze patrně zařadit svobodu rozhodování.

V závěru své práce autorka stručně a výstižně shrnuje poznatky, ke kterým ve své práci dospěla. Současně oprávněně pléduje pro komplexní novou právní úpravu základních otázek zdravotnického práva, když současný stav je charakterizován roztržitostí a místy i zastaralostí.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako velmi zdařilou. Autorka prokázala hlubokou znalost zvolené problematiky, včetně teoretických i praktických problémů, jakož i dosavadního literárního zpracování. Práce je zpracována velmi pečlivě a svědomitě se snahou postihnout všechny aspekty zkoumané problematiky. Autorka rozhodně prokázala způsobilost samostatné odborné tvůrčí práce. Předložená rigorózní práce po formální i po obsahové stránce splňuje požadavky na ni kladené a je způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by se autorka mohla vyjádřit k otázce, zda institut označovaný obvykle jako *Living Will* se může uplatnit i u nezletilých osob.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě práce a úspěšné ústní zkoušce byl Mgr. Kristýně Novákové udělen titul doktora práv.

V Praze dne 8.12.2009

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc. /
konzultant